

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-12>

How to Cite (Style APA):

Smolinska, O., Koval, I., Pavliuk, M., & Shulha, D. (2024). Research of Assertiveness in Organization of the Time Perspective of Degree-Seeking Students in Higher Education. *Insight: the psychological dimensions of society*, 11, 222–237. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-12>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Смолінська О., Коваль І., Павлюк М., Шульга Д. Дослідження асертивності в організації часової перспективи здобувачів вищої освіти. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2024. № 11. С. 222–237. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2024-11-12>

UDC [159.923.33:378-057.87]:316.625

Research of Assertiveness in Organization of the Time Perspective of Degree-Seeking Students in Higher Education

Дослідження асертивності в організації часової перспективи здобувачів вищої освіти

Received: December 22, 2023

Accepted: April 26, 2024

Olesia Smolinska*

Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor,
Head,
Department of Philosophy and Pedagogy,
Stepan Gzhytskyi National University of
Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv,
Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-1612-2830>

Ihor Koval

Candidate of Pedagogical Sciences, Deputy Head,
Department of educational, social
and humanitarian work and psychological
support,
Lviv State University of Life Safety, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9204-9228>

Mariia Pavliuk

Doctor of Psychological Sciences, Full Professor,
Department of Psychology,
Interregional Academy of Personnel
Management, Ukraine
Senior Researcher,
Laboratory of Psychology of Socially Maladjusted
Juveniles,
Kostiuk Institute of Psychology of the NAPS
of Ukraine, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0822-8128>

Dmytro Shulha

PhD Student,
Department of Theoretical Psychology,
Lviv State University of Internal Affairs, Ukraine
<https://orcid.org/0009-0009-7459-5119>

Олеся Смолінська*

доктор педагогічних наук, професор, завідувач,
кафедра філософії та педагогіки,
Львівський національний університет
ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С. З. Жицького, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1612-2830>

Ігор Коваль

кандидат педагогічних наук, заступник
начальника,
відділ виховної, соціально-гуманітарної роботи
та психологічного забезпечення,
Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9204-9228>

Марія Павлюк

доктор психологічних наук, професор,
кафедра психології,
Міжрегіональна академія управління
персоналом, Україна
старший науковий співробітник,
лабораторії психології соціально
дезадаптованих неповнолітніх
Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН
України, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0822-8128>

Дмитро Шульга

аспірант,
кафедра теоретичної психології,
Львівський державний університет внутрішніх
справ, Україна
<https://orcid.org/0009-0009-7459-5119>

* Corresponding Author: smolinska_o@lvet.edu.ua

* Автор-кореспондент: smolinska_o@lvet.edu.ua

Research of Assertiveness in Organization of the Time Perspective of Degree-Seeking Students in Higher Education

Abstract

The aim is to conduct empirical research and theoretical substantiation of assertiveness of degree-seeking students in higher education within the structure of time perspective. It was substantiated that assertiveness in the organization structure of time perspective is a flexible and constructive strategy and tactic of behavior, reflecting the life position and accompanied by temporal decenterations in the form of dominant representations about the psychological future and psychological past, which is reflected in the current moment of time. **Methods.** The participants of the research were full-time students of the 2nd and 3rd years of study at higher education institutions in Ukraine, aged from 18 to 20 years ($M = 18.44$; $Me = 18.50$; $SD = 3.23$), with a total number of $n = 120$ people. A valid and reliable psychodiagnostic toolkit adapted and tested on a Ukrainian sample was applied: "Personality Assertiveness Test" (PAT) (Sheinov, 2014); "Time Perspective Inventory" (TPI) (Zimbardo & Boyd, 1999), adapted by O. Senyk (2012); "Locus of Control" (LC) (Rotter, 1992) and statistical methods for processing empirical data. Theoretical methods were used to perform retrospective analysis, synthesis, and generalization of the main theoretical positions; a discussion was conducted; explanations and justifications of the obtained empirical results and conclusions were presented. **Results.** Three direct statistically significant correlations were identified between assertiveness and the parameters of "hedonistic present", "future", and locus of control. It was found that the correlation between assertiveness and the hedonistic present ($r_s = .283$; $p < .001$) was the most significant and dependent, and accordingly, the most dangerous. This danger was explained by the fact that material values, which are partly the desire for immediate pleasure, can be understood as the meaning of flexible and constructive behavior of the subjects. A comparison of the studied parameters of the optimal profile (Group 1) with the parameters of the general profile (Group 2) was performed. A statistically significant advantage of the optimal profile in terms of assertiveness and internal locus of control was recorded. **Discussion and conclusions.** It was summarized and explained that assertiveness occupies an important place in the structure of time perspective and performs a regulatory role. Educational process organizers were recommended to focus on developing this competence in the students. **Keywords:** educational and professional training, students, university, internalization, locus of control, temporal decenteration.

Introduction

In a changing world, events and relationships between people change rapidly. In the frenetic

Анотація

Метою є емпіричне дослідження й теоретичне обґрунтування асертивності здобувачів вищої освіти у організації структури часової перспективи. Обґрунтовано, що асертивність у структурі часової перспективи є гнучкою і конструктивною стратегією і тактикою поведінки, яка відображає життєву позицію та супроводжується часовими децентраціями у формі домінуючих уявлень про психологічне майбутнє і психологічне минуле, що відображається у поточний момент часу. **Методи.** Учасниками дослідження є студенти денної форми навчання 2–3 курсів закладів вищої освіти України. Досліджувані віком від 18 до 20 років ($M = 18.44$; $Me = 18.50$; $SD = 3.23$), загальною кількістю $n = 120$ осіб. Застосовано валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, який пройшов адаптацію й апробацію на українській вибірці: "Тест асертивності особистості" (ТАО) (Sheinov, 2014); опитувальник "Часова перспектива особистості" (ЧПО) (Zimbardo, Boyd, 1999), адаптація О. Сенік (2012); "Локус контролю" (ЛК) (Rotter, 1992) – та використано методи статистичної обробки емпіричних даних. Теоретичними методами здійснено ретроспективне аналізування, синтезування й узагальнення основних теоретичних положень, реалізовано дискусію, подано пояснення й обґрунтування отриманих емпіричних результатів і висновків. **Результати.** Зафіксовано три прямих статистично достовірних кореляційних зв'язки асертивності з параметрами "гедоністичне теперішнє", "майбутнє" і локус контролю. Встановлено, що найбільш значущим і залежним є зв'язок асертивності з гедоністичним теперішнім ($r_s = .283$; $p < .001$) і, відповідно, найбільш небезпечним. Пояснено таку небезпеку тим, що в сенс гнучкої і конструктивної поведінки досліджуваних можуть вкладатися матеріальні цінності, які почасти є прагненням отримання миттєвої насолоди. Здійснено зіставлення досліджуваних параметрів оптимального профілю (група 1) з параметрами загального профілю (група 2). Зафіксовано статистично достовірну перевагу оптимального профілю за асертивністю та інтернальним локусом контролю. **Дискусія і висновки.** Узагальнено й пояснено, що асертивність у структурі часової перспективи посідає важливе місце та виконує регулятивну роль. Рекомендовано організаторам освітнього процесу звернути увагу на формування цієї компетентності у здобувачів. **Ключові слова:** навчально-професійна підготовка, студенти, університет, інтерналізація, локус-контролю, часова децентрація.

pace of life, a person must remain a human being who does not violate the moral rights of others and confidently defends their own. Usually, such a person is endowed with flexible behavior and acts constructively in any situation. In the scientific literature, this phenomenon was called assertiveness (Moiseienko, 2017). The changes occurring in the Ukrainian education system, the desire to integrate into the European and global educational spaces, require the preparation of degree-seeking students at all levels who will have this competency formed. Assertiveness implies high internality, autonomy, integrity, and self-regulatory activity. The formation of these properties definitely affects the quality of educational and professional training of future specialists. At the same time, the phenomenon of assertiveness is endowed with a number of substantive features that require empirical clarification and theoretical justification in the context of the temporal dimension, represented by the structure of time perspective. Therefore, the research of assertiveness in this interpretation acquires relevance and social value.

Retrospective analysis of the assertiveness phenomenon has shown that there are a number of thorough theoretical-methodological studies. In particular, researcher Patricia Raskin (1994) identified the evolutionary stages of the development of the assertiveness concept, the founder of which is A. Salter, who in 1949 formulated the main theses based on the principles of humanistic psychology. The researcher demonstrated how the concept of assertiveness was transformed from a separate technique of behavioral therapy into a powerful direction that combined a series of techniques and is based on three main assumptions about humans: 1) feelings and attitudes are closely related to behavior; 2) such behavior is learned; 3) behavior can be changed. In the research of the assertiveness phenomenon, Victoria Moiseienko (2017) concluded that the content of a person's assertiveness is revealed through the following traits: constructiveness, purposefulness, self-confidence, responsibility, determination, independence, self-efficacy, subjectivity, perseverance, initiative, demandingness, empathy, and reflection. The above list of traits

Вступ

У мінливому світі стрімко змінюються події і стосунки між людьми. У шаленому темпоритмі життя людина має залишатися людиною, яка не порушує моральні права оточуючих і впевнено відстоює свої. Зазвичай така людина наділена гнучкою поведінкою і конструктивно діє в будь-яких ситуаціях. Цей феномен у науковій літературі отримав назву асертивність (Мойсеєнко, 2017). Зміни, що відбуваються в системі освіти України, прагнення інтегруватися в освітній європейський і світовий простори вимагають підготовки здобувачів усіх рівнів, які матимуть сформовану зазначену компетентність. Асертивність передбачає високу інтернальність, автономність, цілісність і саморегуляційну активність. Сформованість означених властивостей безумовно впливає на якість навчально-професійної підготовки майбутніх фахівців. Водночас феномен асертивності наділений низкою змістових особливостей, які потребують емпіричного з'ясування й теоретичного обґрунтування в контексті часового виміру, який представлено структурою часової перспективи. Тому дослідження асертивності в такому тлумаченні набуває актуальності й суспільної цінності.

Ретроспективне аналізування феномену асертивності показало, що існує низка ґрунтовних теоретико-методологічних досліджень. Зокрема, дослідниця Patricia Raskin (1994) з'ясувала еволюційні віхи розвитку концепції асертивності, родоначальником якої є А. Солтер, який у 1949 році сформулював основні тези, що базувалися на положеннях гуманістичної психології. Дослідницею показано, як концепція асертивності пройшла шлях від окремої техніки поведінкової терапії до потужного напрямку, що об'єднав низку технік і базується на трьох основних припущеннях про людину: 1) почуття та ставлення тісно пов'язані з поведінкою; 2) така поведінка є навченою; 3) поведінку можна змінити. У дослідженні феномену асертивності Вікторія Мойсеєнко (2017) дійшла висновку, що зміст асертивності особистості розкривається через такі риси: конструктивність, цілеспрямованість, впевненість у собі, відповідальність,

Research of Assertiveness in Organization of the Time Perspective of Degree-Seeking Students in Higher Education

allows a person to build a behavior strategy that is distinct and alternative to aggressive and passive behaviors. It was found that assertive behavior has a statistically significant negative correlation with aggressiveness (Alghamdi, 2015).

Researcher V. Sheinov (2019) found that assertive behavior is consistent with the principles of humanistic psychology regarding the behavior of a self-actualizing person. In the research of O. Blynova et al. (2020), the correlation of students' assertiveness with behavior strategies in conflict and real situations of social interaction was explored. Direct correlations with sociability, competition, and compromise, as well as inverse correlations with adjustment and avoidance, are evidence of the manifestation of the fundamental properties of the phenomenon under research, according to O. Blynova et al. (2020).

Researchers P. Golshiri et al. (2023) found that educational influences based on problem solving and confidence training can shape assertive behavior; increase self-esteem, and improve the mental health of the subjects. Other studies demonstrated a comparative investigation of training impacts with a health-preserving effect on students (Popovych et al., 2022c) and mental states of self-actualization (Popovych et al., 2022b). It was explored by S. Wachs et al. (2023) that the formation of social skills, which are in the plane of assertiveness, contributes to the strengthening of social and psychological climate of the class and serves as a prevention of hostile attitudes. It was found that with the increase of mindfulness and psychological well-being, anxiety demonstrated an inverse correlation and had a statistically significant advantage in the control group over the experimental group (Crowley et al., 2022). We are forced to state that assertiveness is observed in the adaptive potential of the individual (Blynova et al., 2022a), the safety of the workspace (Blynova et al., 2022b), in successful attempts to automate decision safety by minimizing the impact of "human factor" (Zinchenko et al., 2019; 2023), and in research of temporal competence (Mordkovich et al., 2020). Researchers P. Zimbardo et al. (2015) characterized an individual's ability to structure their time as a time perspective and convincingly showed that the structuring of events in the dimensions of "past-present-future" takes

рішучість, самостійність, незалежність, самоєфективність, суб'єктність, наполегливість, ініціативність, вимогливість, здатність до емпатії та рефлексії. Означений перелік рис дозволяє людині вибудовувати стратегію поведінки, яка є відмінною й альтернативною до агресивної та пасивної. З'ясовано, що асертивна поведінка має статистично достовірний зворотний зв'язок з агресивністю (Alghamdi, 2015).

Дослідник V. Sheinov (2019) з'ясував, що асертивна поведінка особистості узгоджується з положеннями гуманістичної психології про поведінку самоактуалізуючої особистості. У дослідженні O. Blynova et al. (2020) з'ясовано зв'язки асертивності студентів зі стратегіями поведінки в конфліктних і реальних ситуаціях соціальної взаємодії. Прямі зв'язки з товариськістю, конкуренцією й компромісом та зворотні зв'язки з пристосуванням та уникненням є свідченням прояву основних властивостей досліджуваного феномену, на думку авторів O. Blynova et al. (2020).

Дослідники P. Golshiri et al. (2023) з'ясували, що освітні впливи, які базуються на розв'язанні проблем і тренуванні впевненості, можуть сформувати асертивну поведінку, підвищити самооцінку та психічне здоров'я досліджуваних. В інших дослідженнях продемонстровано порівняльне дослідження тренувальних впливів зі здоров'язбережувальним ефектом студентів (Popovych et al., 2022c) та психічними станами самоактуалізації (Popovych et al., 2022b). Досліджено S. Wachs et al. (2023), що формування соціальних навичок, які лежать у площині асертивності, сприяє зміцненню соціально-психологічного клімату класу і є профілактикою ворожих настроїв. Досліджено, що зі збільшенням виміру уважності та психологічного благополуччя тривожність продемонструвала зворотну залежність і мала статистично достовірну перевагу в контрольній групі над експериментальною (Crowley et al., 2022). Змушені констатувати, що асертивність відстежують в адаптаційному потенціалі індивіда (Blynova et al., 2022a), безпечності робочого простору (Blynova et al., 2022b), вдалих спробах автоматизувати безпечність рішень, мінімізувавши вплив "людського чинника"

place in the human consciousness. Meaning-value regulation plays an important role in the prevailing of the current or dominant time perspective. Researchers M. Stolarski et al. (2020) studied “deviation from the balanced time perspective” (DBPT), which is a deviation from the optimal profile of time perspective. Since the optimal profile is a reliable predictor of an individual’s effectiveness in real life and competitive activities (Codina et al., 2024; Popovych et al., 2022a), it was found that such deviations affect psychological well-being and mental health (Loose et al., 2018), cognitive processes (Jankowski et al., 2020), self-control (Baird et al., 2021), and interpersonal relationships and interactions with relatives (Akirmak et al., 2019). The results obtained by M. Stolarski et al. (2020) encourage us to find out statistically significant regularities of assertiveness of respondents in the structure of time perspective and substantiate the obtained results.

Assertiveness within the time perspective structure of higher education students is considered to be flexible, constructive behavior that reflects their life position, accompanied by temporal decentrations in the form of dominant ideas about the psychological future and psychological past, which are reflected in the current moment of time.

Hypotheses. 1. Assertiveness of the respondents will have regular correlations with the dominant decentrations of time perspective. 2. Levels of assertiveness in subjects with optimal (Group 1) and general (Group 2) profiles will demonstrate statistically significant differences.

The aim is to empirically investigate and theoretically substantiate assertiveness of higher education students in the organization structure of time perspective.

Methods

Methodology. The methodological positions are based on the work of W. Spratt (1936), which presented the concept of psychological time. The interpretation of time perspective, which has not lost its relevance today, consists in the integrity of a person’s vision of their psychological future and psychological past at the present moment. The fundamental principles of the time perspective concept of an individual proposed by P. Zimbardo et

(Zinchenko et al., 2019; 2023) і в дослідженнях часової компетентності (Mordkovich et al., 2020). Здатність індивіда структурувати свій час дослідники P. Zimbardo et al. (2015) охарактеризували часовою перспективою й переконливо показали, що у свідомості людини відбувається структурування подій у вимірах “минулого-теперішнього-майбутнього”. Сенсово-ціннісна регуляція відіграє важливу роль у превалюванні актуальної або домінуючої часової перспективи. Дослідники M. Stolarski et al. (2020) вивчили “відхилення від перспективи збалансованого часу” (ВПЗЧ), що є відхиленням від оптимального профілю часової перспективи. Оскільки оптимальний профіль є надійним предиктором результативності індивіда в реальному житті та змагальній діяльності (Codina et al., 2024; Popovych et al., 2022a), то з’ясовано, що такі відхилення позначаються на психологічному благополуччі і психічному здоров’ї (Loose et al., 2018), когнітивних процесах (Jankowski et al., 2020), самоконтролі (Baird et al., 2021) й міжособистісних стосунках та взаєминах із рідними (Akirmak et al., 2019). Результати, отримані M. Stolarski et al. (2020), спонукають з’ясувати статистично достовірні закономірності асертивності респондентів у структурі часової перспективи й обґрунтувати отримані результати.

Під дослідженням асертивності в структурі часової перспективи здобувачів вищої освіти розуміємо гнучку, конструктивну поведінку, яка відображає їхню життєву позицію, що супроводжується часовими децентраціями у формі домінуючих уявлень про психологічне майбутнє і психологічне минуле, що відображається у поточний момент часу.

Гіпотези. 1. Асертивність респондентів матиме закономірні кореляційні зв’язки з домінуючими децентраціями часової перспективи. 2. Рівні асертивності в досліджуваних з оптимальним (група 1) і загальним (група 2) профілями продемонструють статистично достовірні відмінності.

Мета. Емпірично дослідити й теоретично обґрунтувати асертивність здобувачів вищої освіти у організації структури часової перспективи.

al. (1997) were taken into account. For clarification of the differences and for qualitative selection of a modern psychodiagnostic toolkit, various adapted versions of “Time Perspective Inventory” (TPI) (Zimbardo, Boyd, 1999) were considered. The Thai version adapted by Y. Siu et al., (2024), and the version adapted by researchers S. Chan et al. (2019) on Hong Kong adolescents were studied. The differences proposed by O. Senyk et al. (2022) in the study of time perspective under changed socio-economic conditions were taken into account. In the final variant, the version adapted to the Ukrainian sample by O. Senyk (2012) was applied. The researchers relied on the fundamental principles of the assertiveness phenomenon outlined in the works of V. Sheinov (2014), V. Moiseienko (2017), P. Raskin (1994).

Participants. The participants of the study were undergraduate students from the 2nd and 3rd years of full-time education at higher education institutions of Ukraine: Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology named after S. Z. Gzhytsky (Lviv, Ukraine), Lviv State University of Life Safety (Lviv, Ukraine), Interregional Academy of Personnel Management (IAPM) (Kyiv, Ukraine), Lviv State University of Internal Affairs (Lviv, Ukraine). The subjects were aged from 18 to 20 years ($M = 18.44$; $Me = 18.50$; $SD = 3.23$), with a total number of $n = 120$ people. An equal number of female ($n = 60$; 50.00%) and male ($n = 60$; 50.00%) participants were selected.

Variables. The most important variable, used for a number of statistical and empirical manipulations is assertiveness. The independent variables were the measurements of time perspective, which ultimately formed the optimal and general profiles. Additionally, in order to find out the correlations and confirm a range of differences in the profiles, an extra variable – the locus of control – was introduced. One scale of internal-external measurement was used.

Procedures and Instruments. “Personality Assertiveness Test” (PAT) was applied to research assertiveness (Sheinov, 2014). The version of the test by V. Moiseienko (2017) verified on the Ukrainian sample was used. The test consists of twenty-six statements, according to which the level of assertiveness (LA) is determined from low to high. It was empirically found that a score range

Методи

Методологія. Методологічні положення спираються на працю W. Sprott (1936), у якій подано концепцію психологічного часу. Тлумачення часової перспективи, яке не втратило своєї актуальності в наш час, полягає в цілісності бачення людиною свого психологічного майбутнього і психологічного минулого в теперішній миті. Взято до уваги вихідні тези концепції часової перспективи особистості, запропоновані P. Zimbardo et al. (1997). З метою з’ясування відмінностей і якісного підбору сучасного психодіагностичного інструменту розглянуто низку адаптованих версій опитувальника “Часова перспектива особистості” (ЧПО) (Zimbardo, Boyd, 1999). Вивчено тайську версію, адаптовану Y. Siu et al., (2024), та версію, адаптовану дослідниками S. Chan et al. (2019) на підлітках Гонконгу. Взято до відома відмінності, які запропонували O. Senyk et al. (2022) під час дослідження часової перспективи у змінених соціально-економічних умовах. У кінцевому варіанті застосовано версію, яка адаптована на українській вибірці O. Сенік (2012). Дослідники спиралися на вихідні положення феномену асертивності, окреслені в працях V. Sheinov (2014), В. Мойсеєнко (2017), P. Raskin (1994).

Учасники. Учасниками дослідження були здобувачі бакалаврського рівня денної форми навчання 2–3 курсів закладів вищої освіти України: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького (Львів, Україна), Львівський державний університет безпеки життєдіяльності (Львів, Україна), Міжрегіональна академія управління персоналом (Київ, Україна), Львівський державний університет внутрішніх справ (Львів, Україна). Досліджувані віком від 18 до 20 років ($M = 18.44$; $Me = 18.50$; $SD = 3.23$), загальною кількістю $n = 120$ осіб. Відібрано рівну кількість осіб жіночої ($n = 60$; 50.00%) і чоловічої статі ($n = 60$; 50.00%).

Змінні. Найважливішою змінною, з якою здійснено низку статистичних і емпіричних маніпуляцій, є асертивність. Незалежними змінними були виміри часової перспективи, які в результаті склали оптимальний і загальні профілі. Також для з’ясування взаємозв’язків

from 66 to 77 points characterizes an assertive personality. Accordingly, a low level of assertiveness, i.e., less than 66 points, indicated prevailing tendencies of passive behavior; while critically high values, i. e., above 77 points, contained aggressive outbursts and violations of the rights and freedoms of others. The parameters of optimal and general time perspective profiles were determined by "Time Perspective Inventory" (TPI) (Zimbardo & Boyd, 1999). The version adapted by O. Senyk (2012) was applied. The following scales were used: positive past (PP), negative past (NP), hedonistic present (HP), fatalistic present (FP), and one scale measuring the future (F). "Locus of Control" (LC) (Rotter, 1992) tested in a series of studies (Blynova et al., 2020; Moiseienko, 2017) was used to compare the correlation between assertiveness and internal-external locus of control. The homogeneity coefficient of the empirical array was determined and recorded by "PAT" (Sheinov, 2014) methods – at a high level (.905); "TPI" (Zimbardo & Boyd, 1999) – at a satisfactory level (.712) and by "LC" (Rotter, 1992) – at a high level (.923).

Organization of Research. The research was organized according to the ascertainment strategy. Empirical data were collected using standard questionnaire forms, set up in Google Forms during April–May of the 2022–2023 academic year. The research was approved at the meetings of departments, ethical committees, and belongs to the initiative research themes of the higher education institutions.

Statistical Analysis. The empirical data were processed using "SPSS" software, version 18.00.01. The following statistical significance coefficients were used: Cronbach's alpha coefficient (α) for homogeneity, Spearman's correlation coefficient (r_s), Student's t-test (t), and the Mann-Whitney U criterion (U). Levels of $p \leq .050$; $p \leq .010$; $p < .001$ were considered significant.

Results

The obtained empirical data were presented in raw scores through the main descriptive frequency characteristics using all methods: "Personality Assertiveness Test" (PAT) (Sheinov, 2014), "Time Perspective Inventory" (TPI) (Zimbardo & Boyd, 1999), "Locus of Control" (LOC) (Rotter, 1992) (Tabl. 1).

і підтвердження низки відмінностей у профілях введено додаткову змінну – локус контролю. Застосовано одну шкалу інтернально-екстернального виміру.

Процедура та інструменти. Для дослідження асертивності застосовано "Тест асертивності особистості" (ТАО) (Sheinov, 2014). Використано апробовану версію тесту В. Мойсеєнко (2017) на українській вибірці. Тест має двадцять шість тверджень, за якими визначено рівень асертивності (РА) від низького до високого. Емпірично з'ясовано, що діапазон балів від 66 до 77 балів характеризує асертивну особистість. Відповідно, низький рівень асертивності, тобто менше 66 балів, свідчив про превалюючі тенденції пасивної поведінки, а критично високі значення, тобто вище 77 балів, містили агресивні випадки й порушення прав і свобод оточуючих. Параметри оптимального й загального профілів часової перспективи визначено за опитувальником "Часова перспектива особистості" (ЧПО) (Zimbardo, Boyd, 1999). Використано адаптовану версію О. Сенік (2012). Застосовано шкали: позитивне минуле (ПМ), негативне минуле (НМ), гедоністичне теперішнє (ГТ), фаталістичне теперішнє (ФТ) та одну шкалу, яка вимірює майбутнє (М). Методику "Локус контролю" (ЛК) (Rotter, 1992), яка апробована в низці досліджень (Blynova et al., 2020; Мойсеєнко, 2017), використано з метою порівняння кореляційного зв'язку асертивності та інтернально-екстернального локусу контролю. З'ясовано коефіцієнт однорідності емпіричного масиву, який зафіксовано за методиками "ТАО" (Sheinov, 2014) – на високому рівні (.905); "ЧПО" (Zimbardo, Boyd, 1999) – на задовільному рівні (.712) і за "ЛК" (Rotter, 1992) – на високому рівні (.923).

Організація дослідження. Дослідження організовано за констатувальною стратегією. Емпіричні дані зібрано із застосуванням стандартних бланків опитувальників, оформлених у Google forms упродовж квітня–травня 2022–2023 навчального року. Дослідження узгоджено на засіданнях кафедр, етичних комітетів і належить до ініціативних науково-дослідних тем закладів вищої освіти.

Статистичне аналізування. Емпіричні дані оброблено комп'ютерною програмою

Table 1. Descriptive measurements of frequency characteristics of assertiveness, time perspective and locus of control (n = 120)

Таблиця 1. Описові виміри частотних характеристик асертивності, часової перспективи й локусу контролю (n = 120)

Scale Шкала	<i>Me</i>	Mo	M	SD
“Personality Assertiveness Test” (Sheinov, 2014) “Тест асертивності особистості” (Sheinov, 2014)				
LA/PA	<i>73.50</i>	69.00	73.68	±9.12
“Time Perspective Inventory” (Zimbardo & Boyd, 1999) “Часова перспектива особистості” (Zimbardo & Boyd, 1999)				
PP/ПМ	<i>3.50</i>	3.00	3.73	±.81
NP/НМ	<i>2.50</i>	3.00	2.31	±.52
HP/ГТ	<i>3.00</i>	3.00	3.12	±.49
FP/ФТ	<i>2.50</i>	3.00	2.41	±.39
F/M	<i>4.50</i>	4.00	4.39	±.71
“Locus of Control” (LC) (Rotter, 1992) “Локус контролю” (ЛК) (Rotter, 1992)				
I/E	<i>15.50</i>	14.00	15.61	±4.68

Note: *Me* – median (marked in italics); Mo – mode; M – mean; SD – standard deviation; LA – level of assertiveness; PP – positive past; NP – negative past; HP – hedonistic present; FP – fatalistic present; F – future; I/E – Internality-Externality Scale of Locus of Control.

Примітка: *Me* – медіана (позначено курсивним шрифтом); Мо – мода; М – середнє арифметичне значення; SD – середнє квадратичне значення; ПА – рівень асертивності; ПМ – позитивне минуле; НМ – негативне минуле; ГТ – гедоністичне теперішнє; ФТ – фаталістичне теперішнє; М – майбутнє; I/E – шкала інтернальності-екстернальності локусу контролю.

Thanks to the use of methodologies adapted to Ukrainian versions, in particular, the version of the “Time Perspective Inventory” adapted by O. Senyk (2012), the version of “Personality Assertiveness Test” (Sheinov, 2014) approved for a Ukrainian sample by V. Moiseienko (2017), and “Locus of Control” method (Rotter, 1992), which underwent numerous validations, it was not difficult to identify possible statistically significant differences using the Student’s *t*-test. We compared our data with the data of mixed samples, single-gender, and specialized by the type of activity and did not find any statistically significant differences, except for direct or reverse trends. Obviously, in the compared sample populations there was a predominance of young people who represented an active part of society – students, thus the obtained result is logical.

Further, using the Spearman’s rank correlation coefficient (r_s), the correlational patterns of assertiveness of the subjects with all the studied parameters of time perspective and an additional dimension – the internality-externality scale of locus of control (I/E) were identified. The results of the correlation matrix are presented in Table 2.

“SPSS”, версія 18.00.01. Використано такі коефіцієнти статистичної достовірності: коефіцієнт гомогенності Кронбаха (α), коефіцієнт кореляції Спірмена (r_s), коефіцієнт Стьюдента (t), критерій Манна-Уїтні (U). Достовірними вважалися рівні $p \leq .050$; $p \leq .010$; $p < .001$.

Результати

Отримані емпіричні дані подано в сирих балах через основні описові частотні характеристики за всіма методиками: “Тест асертивності особистості” (ТАО) (Sheinov, 2014), опитувальник “Часова перспектива особистості” (ЧПО) (Zimbardo, Boyd, 1999), “Локус контролю” (ЛК) (Rotter, 1992) (табл. 1).

Оскільки, було використано адаптовані на українській версії методики, зокрема адаптовану версію “Часової перспективи особистості” О. Сенік (2012), апробовану на українській вибірці версію “Тесту асертивності особистості” (Sheinov, 2014), яку здійснено В. Мойсеєнко (2017), та методику “Локус контролю” (Rotter, 1992), яка пройшла безліч апробацій, то не складно було з’ясувати за *t*-критерієм Стьюдента можливі статистично достовірні відмінності. Було порівняно отримані нами

Table 2. The results of the correlation matrix of the researched parameters (n = 120)

Таблиця 2. Результати кореляційної матриці досліджуваних параметрів (n = 120)

Scales Шкали	Correlation coefficient Коефіцієнт кореляції	Level of assertiveness (LA) Рівень асертивності (РА)
Positive past (PP) Позитивне минуле (ПМ)	r_s	-.071
	p	.382
Negative past (NP) Негативне минуле (НМ)	r_s	-.110
	p	.142
Hedonistic present (HP) Гедоністичне теперішнє (ГТ)	r_s	.283**
	p	< .001
Fatalistic present (FP) Фаталістичне теперішнє (ФТ)	r_s	.091
	p	.339
Future (F) Майбутнє (М)	r_s	<i>.131*</i>
	p	.041
Internality-Externality (I/E) Інтернальність-екстернальність (I/E)	r_s	<i>.135*</i>
	p	.023

Note: r_s – Spearman's correlation coefficient; p – nominal value of Spearman's correlation level; * – correlation at the level of $p \leq .050$ (in italics) i ** – correlation at the level of $p \leq .010$; $p < .001$ (in bold).

Примітка: r_s – коефіцієнт кореляції Спірмена; p – номінальне значення рівня кореляції Спірмена; * – кореляція на рівні $p \leq .050$ (позначено курсивним шрифтом) i ** – кореляція на рівні $p \leq .010$; $p < .001$ (позначено **жирним шрифтом**).

Three statistically significant correlations of assertiveness level with the researched parameters were recorded: HP ($r_s = .283$; $p < .001$), F ($r_s = .131$; $p = .041$), I/E ($r_s = .135$; $p = .023$). All correlations are positive, there are no negative correlations, except for tendencies. The first hypothesis is proven, since assertiveness has regular correlations with the dominant decentrations of time perspective, namely: with the “hedonistic present” and “future”.

The sample was divided into two groups – Group 1 and Group 2. Group 1 included subjects with an optimal time perspective profile. Group 2 consisted of subjects with a general profile. The selection of the parameters of the optimal time perspective profile was based on P. Zimbardo and J. Boyd (2015). That is, we manually selected the results of respondents who had high levels of positive past, medium and high levels of future, medium levels of hedonistic present, and low levels on the scales of the negative past and fatalistic present.

The Mann-Whitney U test was used to identify differences. Consequently, Group 1 was comprised of $n = 41$ (34.17%) respondents and Group 2 consisted of $n = 79$ (65.83%). Table 3 presents a comparison of assertiveness and locus of control parameters in the researched groups.

дані з даними змішаних вибірок, одностатевих, спеціалізованих за родом діяльності і, крім прямих чи зворотних тенденцій, нами не зафіксовано статистично достовірних відмінностей. Очевидно, в порівняних вибіркових сукупностях переважно були особи юнацького віку, які представляли активну частину соціуму – студентство, тому отриманий результат є закономірним.

Далі за допомогою коефіцієнта кореляції Спірмена (r_s) з'ясовано кореляційні закономірності асертивності досліджуваних з усіма досліджуваними параметрами часової перспективи й додатковим виміром – шкалою інтернальності-екстернальності локус контролю (I/E). Результати кореляційної матриці подано у табл. 2.

Зафіксовано три статистично достовірних кореляційних зв'язки рівня асертивності з досліджуваними параметрами: ГТ ($r_s = .283$; $p < .001$), М ($r_s = .131$; $p = .041$), I/E ($r_s = .135$; $p = .023$). Усі зв'язки є позитивними, негативних зв'язків немає, хіба що тенденції. Першу гіпотезу доказано, оскільки асертивність має закономірні кореляційні зв'язки з домінуючими децентраціями часової перспективи, а саме: з параметрами “гедоністичне теперішнє” і “майбутнє”.

Table 3. Comparison of assertiveness and locus of control parameters between Group 1 and Group 2 ($n_1 = 41$; $n_2 = 79$)

Таблиця 3. Порівняння параметрів асертивності та локусу контролю між групами 1 і 2 ($n_1 = 41$; $n_2 = 79$)

Mann-Whitney U test Коефіцієнт Манна-Уїтні	Parameters Параметри	
	LA	I/E
U	327.00	<i>419.00</i>
p	.000	.014

Note: U – Mann-Whitney U test; p – level of significance; LA – level of assertiveness; I/E – Internality-Externality Scale of Locus of Control; * – level of significance $p \leq .050$ (in italics) i ** – level of significance $p \leq .010$ (in bold).

Примітка: U – критерій Манна-Уїтні; p – рівень достовірності; LA – рівень асертивності; I/E – шкала інтернальності-екстернальності локус контролю; * – рівень достовірності $p \leq .050$ (подано курсивним шрифтом) i ** – рівень достовірності $p \leq .010$ (подано напівжирним шрифтом).

It was found that the optimal time perspective profile has a statistically significant advantage in assertiveness ($U = 327.00$; $p = .000$) and locus of control ($U = 419.00$; $p = .014$), providing grounds to assert that the second hypothesis is proven. It was checked and statistically determined that assertiveness in behavior in the measurements of the optimal time perspective profile, remains an important behavioral strategy for higher education students. The data obtained on the internality-externality scale of locus of control confirm the importance of internal interventions and the appropriateness of applying an additional variable.

Discussion

In the scientific literature, we find a considerable number of theoretical-empirical studies on assertiveness, which, according to P. Raskin (1994), are more a reflection of individual components of behavioral therapy rather than autonomous holistic studies. All of them lie within the framework of the humanistic paradigm and adhere to its key principles, which relate to the integrity of the personality, the interconnection of attitudes and feelings, and the change of learned behavior (Alghamdi, 2015; Sheinov, 2019).

Analysis of the correlation matrix (see Tabl. 2) revealed three significant direct correlations of assertiveness with the researched parameters. Two of them are with time perspective

Далі вибірково сукупність розділено на дві групи – групу 1 і групу 2. У групу 1 ввійшли досліджувані з оптимальним профілем часової перспективи. У групу 2 ввійшли досліджувані з загальним профілем. Вибір параметрів оптимального профілю часової перспективи здійснено за Р. Zimbardo і J. Boyd (2015). Тобто нами вручну відібрано результати респондентів, які мали високі рівні позитивного минулого, середнього і високого рівнів майбутнього, середні рівні гедоністичного теперішнього й низькі рівні за шкалами негативне минуле та фаталістичне теперішнє. Для з'ясування відмінностей застосовано U-критерій Манна-Уїтні. Таким чином групу 1 склали $n = 41$ (34.17%) респонденти і групу 2 склали $n = 79$ (65.83%). У табл. 3 здійснено порівняння параметрів асертивності та локусу контролю в досліджуваних групах.

З'ясовано, що оптимальний профіль часової перспективи має очікувану статистично достовірну перевагу за асертивністю ($U = 327.00$; $p = .000$) і локусом контролю ($U = 419.00$; $p = .014$), що дає підстави стверджувати, що другу гіпотезу також доведено. Нами перевірено і статистично з'ясовано, що асертивність поведінки у вимірах оптимального профілю часової перспективи залишається важливою поведінковою стратегією здобувачів вищої освіти. Дані отримані за шкалою інтернальності-екстернальності локус контролю підтверджують важливість інтернальних інтервенцій і доцільність застосування додаткової змінної.

Дискусія

У науковій літературі знаходимо значний перелік теоретико-емпіричних досліджень з асертивності, які за Р. Raskin (1994) є відображенням радше окремих складових поведінкової терапії, ніж автономними цілісними дослідженнями. Усі вони лежать у площині гуманістичної парадигми і сповідують її ключові принципи, які стосуються цілісності особистості, взаємозв'язку ставлень і почуттів та зміни навченої поведінки (Alghamdi, 2015; Sheinov, 2019).

Аналізування кореляційної матриці (див. табл. 2) показало три значущі прямі

parameters: hedonistic present (HP) and future (F), and the third is with locus of control (I/E). The strongest statistically significant correlation of assertiveness level with the hedonistic present is somewhat alarming, because it may imply that the studied individuals' understanding of flexible and constructive behavior could encompass material values associated with receiving instant pleasure. Often, in the pursuit of leisure activities, the youth may resort to abusing alcohol and using narcotic drugs (Zhylin et al., 2023). But if high levels of assertiveness are accompanied by medium levels of the hedonistic present (HP) and respondents have a sufficiently developed level of critical thinking, then such a correlation will not indicate danger, because in such a combination of dimensions, respondents can be engaged in an exciting task by immersing themselves in creative activities. That is, they focus on the "here-and-now" principle. This can effectively combine the procedural and resulting components of activity and bring incredibly high results. Conversely, high levels of the hedonistic present (HP), even at medium and high levels of assertiveness, can motivate young people to a risky and frivolous attitude towards their time and life, which is often observed nowadays through various negative manifestations, extreme activities, dangerous games, and all sorts of adventures. Undoubtedly, our assumption is debatable and requires empirical verification. Contrary to this, the statistically significant level of a direct correlation of assertiveness with the future (F) indicates the orientation of future professionals for tomorrow, the orientation of their behavioral strategies aimed at achieving their life goals. The construction of future projections combined with assertiveness, which can add flexibility and constructiveness to young people full of determination, dedication, and youthful maximalism. Accordingly, such a combination of important properties can be the key to success. Meanwhile, combining high levels of the "future" (F) time perspective parameter with assertiveness might also push youth towards easy and dangerous ways to achieve results. The statistically significant third correlation of assertiveness with the locus of control (I/E) confirms the advisability of introducing an additional variable. Assertive

закономірності асертивності з досліджуваними параметрами. Дві з них – з параметрами часової перспективи: гедоністичним теперішнім (ГТ) і майбутнім (М) і третя – з локусом контролю (I/E). Найміцніший статистично достовірний кореляційний зв'язок рівня асертивності з гедоністичним теперішнім значною мірою насторожує, адже в сенс гнучкої і конструктивної поведінки досліджуваних можуть вкладатися матеріальні цінності, які можуть бути пов'язані з отриманням миттєвої насолоди. Нерідко молодь у пошуках проведення часу в розвагах, може вдаватися до зловживання алкогольними напоями і споживання наркотичних засобів (Zhylin et al., 2023). Але якщо високі рівні асертивності будуть супроводжуватися середніми рівнями гедоністичного теперішнього (ГТ) і респонденти матимуть достатньо розвинутий рівень критичного мислення, то такий зв'язок не свідчитиме про небезпеку, оскільки за такого поєднання вимірів респонденти можуть виконувати захоплююче завдання, поринувши у творчу діяльність. Тобто в них здійснюється фокусування за принципом "тут і тепер". Це може дозволити ефективно поєднати процесуальну й результуючу складові діяльності і принести неймовірно високі результати. У протилежному випадку високі рівні гедоністичного теперішнього (ГТ) навіть за середніх та високих рівнів асертивності можуть спонукати молодь до ризикового й легковажного ставлення до свого часу та й свого життя, що нерідко спостерігається в наш час, через різні негативні прояви, екстремальні заняття, небезпечні ігри та різного роду авантюри. Безумовно, наше припущення носить дискусивний характер і потребує емпіричного з'ясування. На противагу зазначеному, статистично достовірний рівень прямого зв'язку асертивності з майбутнім (М) указує на орієнтування майбутніх фахівців на завтрашній день, спрямованість їхніх поведінкових стратегій на досягнення мети свого життя. Побудовування проєкції в майбутнє у поєднанні з асертивністю, яка може додати гнучкості і конструктивності особам юнацького віку, які сповнені рішучості, самовідданості та юнацького максималізму. Відповідно, таке поєднання важливих властивостей може

intentions have an internal hue, because a flexible and constructive strategy of behavior aimed at solving the task can be implemented by taking the initiative. It should be noted that the identified statistically significant correlations are just regularities and should not be identified with influence or determination.

Convincingly, using the Mann-Whitney U-test (see Table 3), two statistically significant differences between the optimal and general profiles of time perspective were recorded. The identified differences indicate that assertiveness occupies an important place in the structure of time perspective of higher education of students and plays a key regulatory role. It is very important for adolescents to develop assertiveness, which can become a mental resource in solving a range of urgent problems in educational-professional, research, sports, volunteer, and other areas of activity.

Conclusions

Assertiveness within the organization structure of time perspective of students of higher educational institutions is a flexible, constructive strategy and tactic of behavior that reflects their life position, accompanied by temporal decentrations in the form of dominant ideas about the psychological future and psychological past, which are reflected in the present moment. The Spearman's coefficient (r_s) identified three direct statistically significant correlations of assertiveness with the parameters: "hedonistic present" ($r_s = .283$; $p < .001$), "future" ($r_s = .131$; $p = .041$), and locus of control ($r_s = .135$; $p = .023$).

It is emphasized and explained that the strongest statistically significant correlation of the level of assertiveness with the hedonistic present is somewhat alarming, because students' flexible and constructive behavior could be influenced by material values, which represent the desire for immediate pleasure. Contrarily, it was explained that, the statistically significant level of a direct correlation of assertiveness with the future (F) indicates the orientation of higher education students towards tomorrow, focusing behavioral strategies on achieving goals. Using the Mann-Whitney U-test, statistically significant differences between the optimal and general

бути запорукою досягнення успіху. Водночас поєднання високих рівнів параметру часової перспективи "майбутнє" (М) з асертивністю, може також підштовхувати молодь до легких і небезпечних шляхів досягнення результату. Статистично достовірний третій кореляційний зв'язок асертивності з локусом контролю (І/Е) підтверджує доцільність уведення додаткової змінної. Асертивні інтенції мають інтернальне забарвлення, адже гнучку й конструктивну стратегію поведінки, спрямовану на розв'язання завдання, можна реалізувати, беручи ініціативу на себе. Зазначимо, що з'ясовані статистично достовірні зв'язки є закономірностями і їх не слід ототожнювати з впливом чи детермінацією.

Переконливо, за допомогою U-критерій Манна-Уїтні (див. табл. 3), зафіксовано дві статистично достовірні відмінності між оптимальним і загальним профілями часової перспективи. З'ясовані відмінності свідчать, що асертивність у структурі часової перспективи здобувачів вищої освіти посідає важливе місце й відіграє ключову регулятивну роль. Дуже важливо особам юнацького віку розвивати асертивність, яка може стати ментальним ресурсом у розв'язанні низки нагальних проблем навчально-професійної, науково-дослідницької, спортивної, волонтерської та інших сфер діяльності.

Висновки

Асертивність у організації структури часової перспективи здобувачів вищої освіти є гнучкою, конструктивною стратегією і тактикою поведінки, яка відображає їхню життєву позицію, що супроводжується часовими децентраціями у формі домінуючих уявлень про психологічне майбутнє і психологічне минуле, що відображається в поточний момент часу.

Коефіцієнтом Спірмена (r_s) зафіксовано три прямих статистично достовірних кореляційних зв'язки асертивності з параметрами: "гедоністичне теперішнє" ($r_s = .283$; $p < .001$), "майбутнє" ($r_s = .131$; $p = .041$) і локус контролю ($r_s = .135$; $p = .023$). Акцентовано увагу й пояснено, що найміцніший статистично достовірний кореляційний зв'язок рівня асертивності

profiles of time perspective were identified. Educational process organizers are recommended to focus on developing this competence in the students.

References

- Akirmak, U., Tuncer, N., Akdogan, M., & Erkat, O. (2019). The associations of basic psychological needs and autonomous-related self with time perspective: the cultural and familial antecedents of balanced time perspective. *Personality and Individual Differences*, 139, 90–95. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.11.008>
- Alghamdi, N. G. (2015). Anxiety and Assertiveness in Females: A Comparison of Medical and Non-Medical University Students. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6(3), 84–89. <https://doi.org/10.5901/mjss.2015.v6n3s2p84>
- Baird, H. M., Webb, T. L., Sirois, F. M., & Gibson-Miller, J. (2021). Understanding the effects of time perspective: a meta-analysis testing a self-regulatory framework. *Psychological Bulletin*, 147(3), 233–267. <https://doi.org/10.1037/bul0000313>
- Blynova, O., Derevianko, S., Ivanova, O., Popovych, I., & Estay Sepulveda, J. G. (2022a). Professional relevance of potential labor emigrants. *Revista Notas Históricas y Geográficas*, 29, 88–106. <https://www.revistanotashistoricasygeograficas.cl/index.php/nhyg/article/view/435>
- Blynova, O., Moiseienko, V., Los, O., Burlakova, I., Yevdokimova, O., Toba, M., & Popovych, I. S. (2020). Assertiveness as a Factor of Students' Choice of Behavior Strategies in Social Interaction. *Revista Inclusiones*, 7(4), 259–272. <https://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1551>
- Blynova, O., Popovych, I., Hulias, I., Radul, S., Borozentseva, T., Strilets-Babenko, O., & Minenko, O. (2022b). Psychological safety of the educational space in the structure of motivational orientation of female athletes: a comparative analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(11), 2723–2732. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.11346>
- Codina, N., Castillo, I., Pestana, J. V., & Valenzuela, R. (2024). Time perspectives and procrastination in university students: exploring the moderating role of basic psychological need satisfaction. *BMC Psychology*, 12(5). <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01494-8>
- Golshiri, P., Mostofi, A., & Rouzbahani, S. (2023). The effect of problem-solving and assertiveness training on self-esteem and mental health of female adolescents: a randomized clinical trial. *BMC Psychology*, 1, 106. <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01154-x>
- Chan, S., Kwok, W., & Fung, T. (2019). Psychometric properties of the Zimbardo time perspective

з гедоністичним теперішнім значною мірою насторожує, адже в сенс гнучкої і конструктивної поведінки здобувачів вищої освіти можуть вкладатися матеріальні цінності, які почасти є прагненням негайно отримати насолоду. Пояснено, що на протипагу зазначеному, статистично достовірний рівень прямого зв'язку асертивності з майбутнім (М) указує на орієнтування здобувачів вищої освіти на завтрашній день, на спрямованість поведінкових стратегій на досягнення мети. За допомогою *U*-критерій Манна-Уїтні зафіксовано статистично достовірні відмінності між оптимальним і загальним профілями часової перспективи. Рекомендовано організаторам освітнього процесу звернути увагу на формування цієї компетентності у здобувачів.

Список використаних джерел

- Akirmak U., Tuncer N., Akdogan M., Erkat O. The associations of basic psychological needs and autonomous-related self with time perspective: the cultural and familial antecedents of balanced time perspective. *Personality and Individual Differences*. 2019. Vol. 139. P. 90–95. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.11.008>
- Alghamdi N. G. Anxiety and Assertiveness in Females: A Comparison of Medical and Non-Medical University Students. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 2015. Vol. 6(3). P. 84–89. <https://doi.org/10.5901/mjss.2015.v6n3s2p84>
- Baird H. M., Webb T. L., Sirois F. M., Gibson-Miller J. Understanding the effects of time perspective: a meta-analysis testing a self-regulatory framework. *Psychological Bulletin*. 2021. Vol. 147(3). P. 233–267. <https://doi.org/10.1037/bul0000313>
- Blynova O., Derevianko S., Ivanova O., Popovych I., Estay Sepulveda J. G. Professional relevance of potential labor emigrants. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 2022a. Vol. 29. P. 88–106. <https://www.revistanotashistoricasygeograficas.cl/index.php/nhyg/article/view/435>
- Blynova O., Moiseienko V., Los O., Burlakova I., Yevdokimova O., Toba M., Popovych I. S. Assertiveness as a Factor of Students' Choice of Behavior Strategies in Social Interaction. *Revista Inclusiones*. 2020. Vol. 7(4). P. 259–272. <https://www.revistainclusiones.org/index.php/inclu/article/view/1551>
- Blynova O., Popovych I., Hulias I., Radul S., Borozentseva T., Strilets-Babenko O., Minenko O. Psychological safety of the educational space in the structure of motivational orientation of female athletes: a comparative analysis. *Journal of Physical*

- inventory in Hong Kong adolescents. *Time & Society*, 1, 33–49. <https://doi.org/10.1177/0961463x16678250.28>
- Crowley, C., Kapitula, L. R., & Munk, D. (2022). Mindfulness, happiness, and anxiety in a sample of college students before and after taking a meditation course. *Journal of American College Health*, 70(2), 493–500. <https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1754839>
- Jankowski, K. S., Zajenkowski, M., & Stolarski, M. (2020). What are the optimal levels of time perspectives? Deviation from the balanced time perspective-revisited (DBTP-r). *Psychologica Belgica*, 60(1), 164–183. <https://doi.org/10.5334/pb.487>
- Loose, T., Robiou, Du Pont, L., Acier, D., & El-Baalbaki, G. (2018). Time perspectives mediate the relationship between personality traits and alcohol consumption. *Time & Society*, 28(3), 1148–1166. <https://doi.org/10.1177/0961463x18758515>
- Moiseienko, V. V. (2017). Analiz naukovykh pidkhdov doslidzhennia poniattia "asertyvnosti" [Analysis of scientific approaches to the research of the concept of "assertiveness"]. *Naukovyi visnyk KhDU. Seriya: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin of KhSU. Series: Psychological sciences*, 5(1), 170–175. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/512907.pdf>
- Mordkovich, O., Samohvalova, O., & Galtseva, O. (2020). The Specifics of the Formation of the Temporal Competence of Students of Economic Profile. In Solovev, D.B., Savaley, V.V., Bekker, A.T., Petukhov, V.I. (Eds) Proceeding of the International Science and Technology Conference "FarEastCon 2019". *Smart Innovation, Systems and Technologies*, 172. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-15-2244-4_43
- Popovych, I., Chervinska, I., Kazibekova, V., Vasylyk, V., Verbeschuk, S., & Gniezdilova, V. (2022a). Young athletes' time perspective as a factor in the development of sports motivation. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(10), 2427–2435. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.10310>
- Popovych, I., Halian, I., Lialiuik, G., Chopyk, R., Karpenko, Ye., & Melnyk, Yu. (2022b). Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(7), 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Popovych, I., Hoi, N., Koval, I., Vorobel, M., Semenov, O., Semenova, N., & Hrys, A. (2022c). Strengthening of student youth's mental health using play sports. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(6), 1384–1395. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.06174>
- Raskin, P. M. (1994). Assertiveness. In: Management in Health Care. Palgrave, London. https://doi.org/10.1007/978-1-349-23156-0_14
- Education and Sport. 2022b. Vol. 22(11). P. 2723–2732. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.11346>
- Codina N., Castillo I., Pestana J. V., Valenzuela, R. Time perspectives and procrastination in university students: exploring the moderating role of basic psychological need satisfaction. *BMC Psychology*. 2024. Vol. 12(5). <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01494-8>
- Golshiri P., Mostofi A., Rouzbahani S. The effect of problem-solving and assertiveness training on self-esteem and mental health of female adolescents: a randomized clinical trial. *BMC Psychology*. 2023. Vol. 1, P. 106. <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01154-x>
- Chan S., Kwok W., Fung T. Psychometric properties of the Zimbardo time perspective inventory in Hong Kong adolescents. *Time & Society*. 2019. Vol. 1. P. 33–49. <https://doi.org/10.1177/0961463x16678250.28>
- Crowley C., Kapitula L. R., Munk D. Mindfulness, happiness, and anxiety in a sample of college students before and after taking a meditation course. *Journal of American College Health*. 2022. Vol. 70(2). P. 493–500. <https://doi.org/10.1080/07448481.2020.1754839>
- Jankowski K. S., Zajenkowski M., Stolarski M. What are the optimal levels of time perspectives? Deviation from the balanced time perspective-revisited (DBTP-r). *Psychologica Belgica*. 2020. Vol. 60(1). P. 164–183. <https://doi.org/10.5334/pb.487>
- Loose T., Robiou Du Pont L., Acier D., El-Baalbaki G. Time perspectives mediate the relationship between personality traits and alcohol consumption. *Time & Society*. 2018. Vol. 28(3). P. 1148–1166. <https://doi.org/10.1177/0961463x18758515>
- Мойсеєнко В. В. Аналіз наукових підходів дослідження поняття "асертивності". Науковий вісник ХДУ. Серія: Психологічні науки. 2017. Вип. 5(1). С. 170–175. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/512907.pdf>
- Mordkovich O., Samohvalova O., Galtseva O. The Specifics of the Formation of the Temporal Competence of Students of Economic Profile. In: Solovev, D.B., Savaley, V.V., Bekker, A.T., Petukhov, V.I. (eds) Proceeding of the International Science and Technology Conference "FarEastCon 2019". *Smart Innovation, Systems and Technologies*. 2020. Vol. 172. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-15-2244-4_43
- Popovych I., Chervinska I., Kazibekova V., Vasylyk V., Verbeschuk S., Gniezdilova V. Young athletes' time perspective as a factor in the development of sports motivation. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022a. Vol. 22(10). P. 2427–2435. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.10310>

- Rotter, J. B. (1992). "Cognates of personal control: Locus of control, self-efficacy, and explanatory style": Comment. *Applied & Preventive Psychology*, 1(2), 127–129. [https://doi.org/10.1016/S0962-1849\(05\)80154-4](https://doi.org/10.1016/S0962-1849(05)80154-4)
- Senyk, O., Abramov, V., Bedan, V., Bunas, A., Hrechkosii, M., Lutsenko, O., Mandzyk, T., & Wittmann, M. (2022). Differences in Time Perspectives Measured under the Dramatically Changing Socioeconomic Conditions during the Ukrainian Political Crises in 2014/2015. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7465. <https://doi.org/10.3390/ijerph19127465>
- Senyk, O. (2012). Adaptatsiia opytualnyka chasovoi perspektyvy osobystosti F. Zimbardo (ZTPI) [Adaptation of F. Zimbardo's Time Perspective Inventory (ZTPI)]. *Sotsialna psykholohiia – Social Psychology*. 1–2(51–52), 153–168. https://www.researchgate.net/publication/280938555_Adaptacia_opituvalnika_casovoi_perspektivi_osobystosti_F_Zimbardo_ZTPI
- Sheinov, V. P. (2014). Assertive behavior: advantages and perception. *Journal of Modern Foreign Psychology*, 3(2), 107–120. URL: https://psyjournals.ru/en/journals/jmfp/archive/2014_n2/70122
- Sheinov, V. P. (2019). Assertiveness, Machiavellism, Lack of Protection from Manipulations and Psychological States of Teachers and Students. *Psychology and Psychotherapy: Research Studys*, 3(1). <https://doi.org/10.31031/PPRS.2019.03.000551>
- Sprott, W. J. H. (1936). [Review of *A Dynamic Theory of Personality*, by K. Lewin, D. K. Adams, & K. E. Zener]. *Mind*, 45(178), 246–251. <http://www.jstor.org/stable/2250244>
- Stolarski, M., Zajenkowski, M., Jankowski, K. S., & Szymaniak, K. (2020). Deviation from the balanced time perspective: A systematic review of empirical relationships with psychological variables. *Personality and Individual Differences*, 156, Article 109772. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109772>
- Siu, Y. F. N., Pichayayothin, N. B., & Law, S. C. Y. (2024). Cultural specificity of time perspective: Development and construct validation of the Thai Zimbardo Time Perspective Inventory (TH-ZTPI). *Current Psychology*, 43, 380–388. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04162-z>
- Wachs, S., Valido, A., Espelage, D. L., Castellanos, M., Wettstein, A., & Bilz, L. (2023). The relation of classroom climate to adolescents' countering hate speech via social skills: A positive youth development perspective. *Journal of Adolescence*, 95, 1127–1139. <https://doi.org/10.1002/jad.12180>
- Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1271–1288. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271>
- Popovych I., Halian I., Lialiuik G., Chopyk R., Karpenko Ye., Melnyk Yu. Research of young female handball players' self-actualizing mental states. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022b. Vol. 22(7). P. 1599–1607. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.07201>
- Popovych I., Hoi N., Koval I., Vorobel M., Semenov O., Semenova N., Hrys A. Strengthening of student youth's mental health using play sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022c. Vol. 22(6). P. 1384–1395. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.06174>
- Raskin P. M. Assertiveness. In: *Management in Health Care*. Palgrave, London. 1994. P. 228–241. https://doi.org/10.1007/978-1-349-23156-0_14
- Rotter J. B. "Cognates of personal control: Locus of control, self-efficacy, and explanatory style": Comment. *Applied & Preventive Psychology*. 1992. Vol. 1(2). P. 127–129. [https://doi.org/10.1016/S0962-1849\(05\)80154-4](https://doi.org/10.1016/S0962-1849(05)80154-4)
- Senyk O., Abramov V., Bedan V., Bunas A., Hrechkosii M., Lutsenko O., Mandzyk T., Wittmann M. Differences in Time Perspectives Measured under the Dramatically Changing Socioeconomic Conditions during the Ukrainian Political Crises in 2014/2015. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. Vol. 19. P. 7465. <https://doi.org/10.3390/ijerph19127465>
- Сеник О. Адаптація опитувальника часової перспективи особистості Ф. Зімбардо (ZTPI). *Соціальна психологія*. 2012. № 1–2(51–52). С. 153–168. https://www.researchgate.net/publication/280938555_Adaptacia_opituvalnika_casovoi_perspektivi_osobystosti_F_Zimbardo_ZTPI
- Sheinov V. P. Assertive behavior: advantages and perception. *Journal of Modern Foreign Psychology*. 2014. Vol. 3(2). P. 107–120. URL: https://psyjournals.ru/en/journals/jmfp/archive/2014_n2/70122
- Sheinov V. P. Assertiveness, Machiavellism, Lack of Protection from Manipulations and Psychological States of Teachers and Students. *Psychology and Psychotherapy: Research Studys*. 2019. Vol. 3(1). <https://doi.org/10.31031/PPRS.2019.03.000551>
- Sprott W. J. H. [Review of *A Dynamic Theory of Personality*, by K. Lewin, D. K. Adams, & K. E. Zener]. *Mind*. 1936. Vol. 45(178). P. 246–251. <http://www.jstor.org/stable/2250244>
- Stolarski M., Zajenkowski M., Jankowski K. S., Szymaniak K. Deviation from the balanced time perspective: A systematic review of empirical relationships with psychological variables. *Personality and Individual Differences*. 2020. Vol. 156, Article 109772. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109772>
- Siu Y. F. N., Pichayayothin N. B., Law, S. C. Y. Cultural specificity of time perspective: Development and construct validation of the Thai Zimbardo Time Perspective Inventory (TH-ZTPI). *Current Psychology*. 2024. Vol. 43, 380–388. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04162-z>

**Research of Assertiveness in Organization
of the Time Perspective of Degree-Seeking Students
in Higher Education**

- Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (2014). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. In M. Stolarski, N. Fieulaine, W. van Beek (Eds.), *Time perspective theory; Review, research and application: Essays in honor of Philip G. Zimbardo* (pp. 17–55). Springer International Publishing/Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-319-07368-2_2
- Zimbardo, P., Keough, K., & Boyd, J. (1997). Present time perspective as a predictor of risky driving. *Personality and Individual Differences*, 6, 1007–1023. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(97\)00113-x.23](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(97)00113-x.23)
- Zinchenko, S., Nosov, P., Mateichuk, V., Mamenko, P., Popovych, I., & Grosheva, O. (2019). Automatic collision avoidance system with many targets, including maneuvering ones. *Bulletin of university of Karaganda*, 96(4), 69–79. <https://doi.org/10.31489/2019Ph4/69-79>
- Zinchenko, S., Tovstokoryi, O., Nosov, P., Popovych, I., & Kyrychenko, K. (2023). Pivot Point position determination and its use for manoeuvring a vessel. *Ships and Offshore Structures*, 18(3), 358–364. <https://doi.org/10.1080/17445302.2022.2052480>
- Psychology. 2024. Vol. 43. P. 380–388. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-04162-z>
- Wachs S., Valido A., Espelage D. L., Castellanos M., Wetstein A., Bilz L. The relation of classroom climate to adolescents' countering hate speech via social skills: A positive youth development perspective. *Journal of Adolescence*. 2023. Vol. 95. P. 1127–1139. <https://doi.org/10.1002/jad.12180>
- Zimbardo P. G., Boyd J. N. Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1999. Vol. 77(6). P. 1271–1288. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271>
- Zimbardo P. G., Boyd J. N. Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. In M. Stolarski, N. Fieulaine, W. van Beek (Eds.), *Time perspective theory; Review, research and application: Essays in honor of Philip G. Zimbardo* (pp. 17–55). Springer International Publishing/Springer Nature. 2015. https://doi.org/10.1007/978-3-319-07368-2_2
- Zimbardo P., Keough K., Boyd J. Present time perspective as a predictor of risky driving. *Personality and Individual Differences*. 1997. Vol. 6. P. 1007–1023. [https://doi.org/10.1016/s0191-8869\(97\)00113-x.23](https://doi.org/10.1016/s0191-8869(97)00113-x.23)
- Zinchenko S., Nosov P., Mateichuk V., Mamenko P., Popovych I., Grosheva O. Automatic collision avoidance system with many targets, including maneuvering ones. *Bulletin of university of Karaganda*. 2019. Vol. 96(4). P. 69–79. <https://doi.org/10.31489/2019Ph4/69-79>
- Zinchenko S., Tovstokoryi O., Nosov P., Popovych I., Kyrychenko K. Pivot Point position determination and its use for manoeuvring a vessel. *Ships and Offshore Structures*. 2023. Vol. 18(3). P. 358–364. <https://doi.org/10.1080/17445302.2022.2052480>
- Zhylin M., Mendelo V., Karpenko Ye., Samara O., Kampi Yu. Mental and behavioural disorders as a result of using alcohol and psychoactive substances. *Revista de cercetare și intervenție socială*. 2023. Vol. 81. P. 117–128. <https://doi.org/10.33788/rcis.81.7>

